

VALTIOVARAINMINISTERIÖ

Tiedonhallinnan yhteistyö ja informaatio-ohjaus

Tiedonhallintalain täytäntöönpanon Juhta työpaja 6.6.2019

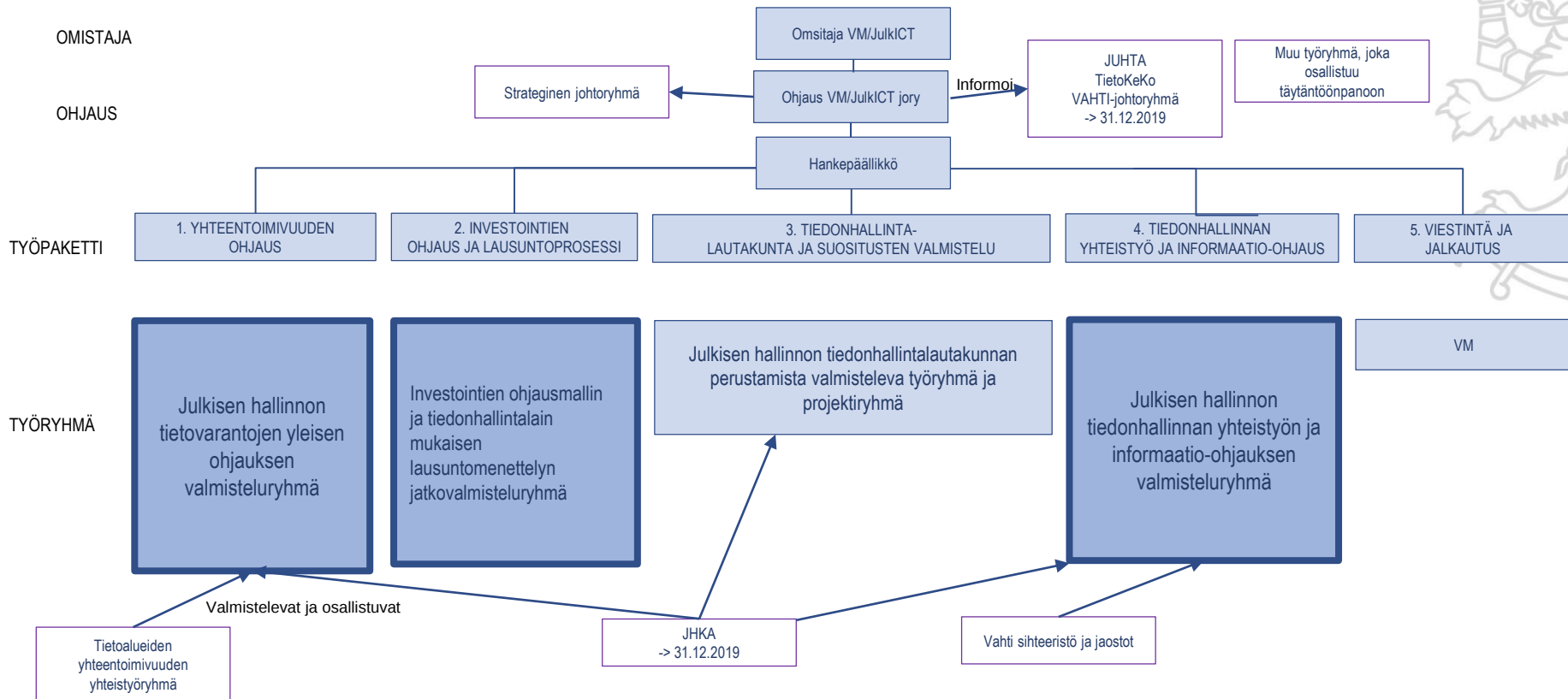
Agenda

TYÖPAJA: klo 13-15, Pajassa (pöydät ovat ryhmätyömuodossa)

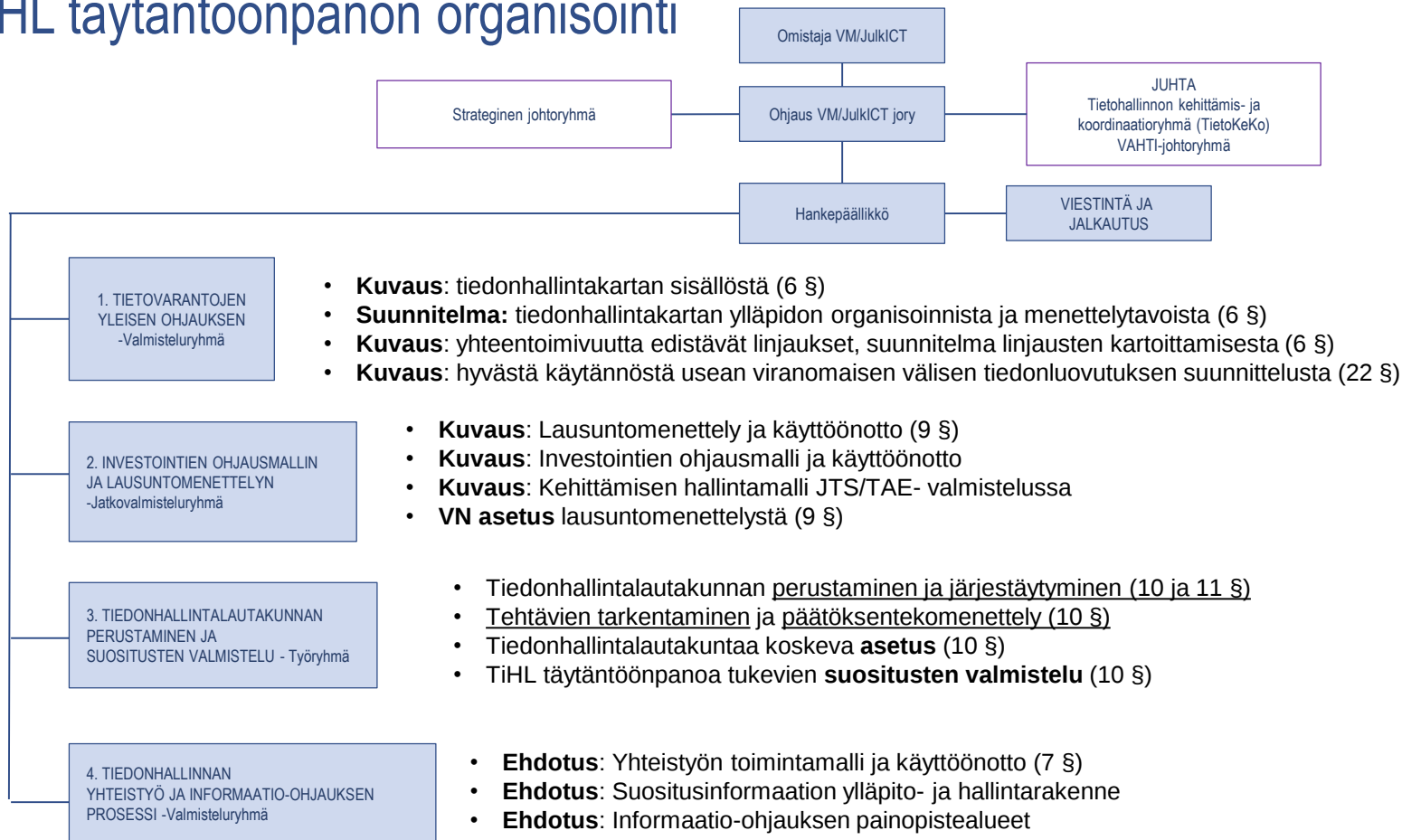
1. Avaussanat 10 min. / Sami 10
2. Alustus 1, maks. 10 min. + 5 min. keskustelu / Heikki (yleisesitys tiedonhallinnan yhteistyön valmistelusta)
 - Valmistelun tulosten / välitulosten käsittely Juhtassa
3. Alustus 2, 15 min./ Tommi O. (Juhtan/yhteistyöelimen tehtävät)
4. Tehtäväosuus, pöytäryhmissä 15 min. (kirjoittavat post-it:eille)
5. -> purku 5 min. per pöytä, yht. 25-30 min. / Heikki
6. Mitä sitten/seuraavaksi/ Loppusanat 10 min. / Sami

TiHL täytäntöönpanon valmisteluryhmät

TiHL täytäntöönpanon organisointi

Valmisteluryhmälle asetetut tavoitteet

Vaikuttavuustavoite	Valmistelun toimenpide	Valmistelun tuotokset
Tiedonhallinnan yhteistyön strategisen ohjausvaikutuksen parantaminen	Uuden tiedonhallinnan ja tieto- ja viestintätekniisten palvelujen tuotannon ohjauksen yhteistyön toimintamallin suunnittelu	Ehdotus tiedonhallinnan yhteistyön toimintamalista ja sen käyttöönotosta
Toiminnan tavoitteita tukevan ja vaikuttavan informaatio-ohjauskokonaisuuden muodostaminen	Toiminnan tavoitteita paremmin tukevan julkisen hallinnon yhdenmukaisen ohjauksessa käytettävän informaation valmistelu- ja hallintaprosessi	Ehdotus informaation tuotantoprosessista ja hallintarakenteesta/hallintarakenteista (roolit, tehtävät) ja niiden käyttöönotosta
Ohjausinformaation tuottamisen kustannustehokkuuden parantaminen	Seuraavien vuosien toiminnallisista tavoitteista muodostuvien suositustarpeiden suunnittelu.	Ehdotus seuraavien vuosien informaatio-ohjauksen painopistealueista

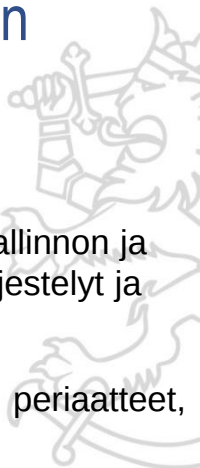
Julkisen hallinnon tiedonhallinnan yhteistyön ja informaatio-ohjauksen valmisteluryhmän tehtävät

Tiedonhallinnan yhteistyö

- Analysoida tiedonhallinnan, tietohallinnon ja tietoturvallisuuden olemassa olevat yhteistyön rakenteet ja tehtävät, yhteistyöhön osallistuvat tahot sekä rakenteiden väliset suhteet
- Laatia ehdotus toimintamalliksi ja rakenteeksi, jolla järjestetään tiedonhallintalain 7 §:ssä tarkoitettu yhteistyö
- Valmistella suunnitelman ehdotetun toimintamallin käyttöönotosta

Informaatio-ohjaus

- Analysoida olemassa olevat tiedonhallinnan, tietohallinnon ja tietoturvallisuuden ohjausinformaatiota tuottavat järjestelyt ja tehtävät sekä näiden väliset suhteet
- Valmistella ohjausinformaation jäsenitys (linjaukset, periaatteet, suositukset tms.)
- Laatia ehdotus tiedonhallinnan ohjauksessa tarvittavan informaation tuotantoprosessista ja hallintarakenteesta (tiedonhallintalautakunta, linjaukset ym.)
- Valmistella suunnitelma ehdotetun tuotantoprosessin ja hallintarakenteen käyttöönotosta
- Laatia kesällä 2019 annettavan hallitusohjelman pohjalta ehdotus seuraavan neljän vuoden aikana toteuttavan informaation painopistealueista
- Käsitellä valmisteilla olevat JHS-suositusten hankesuunnitelmat ja suositusluonnokset

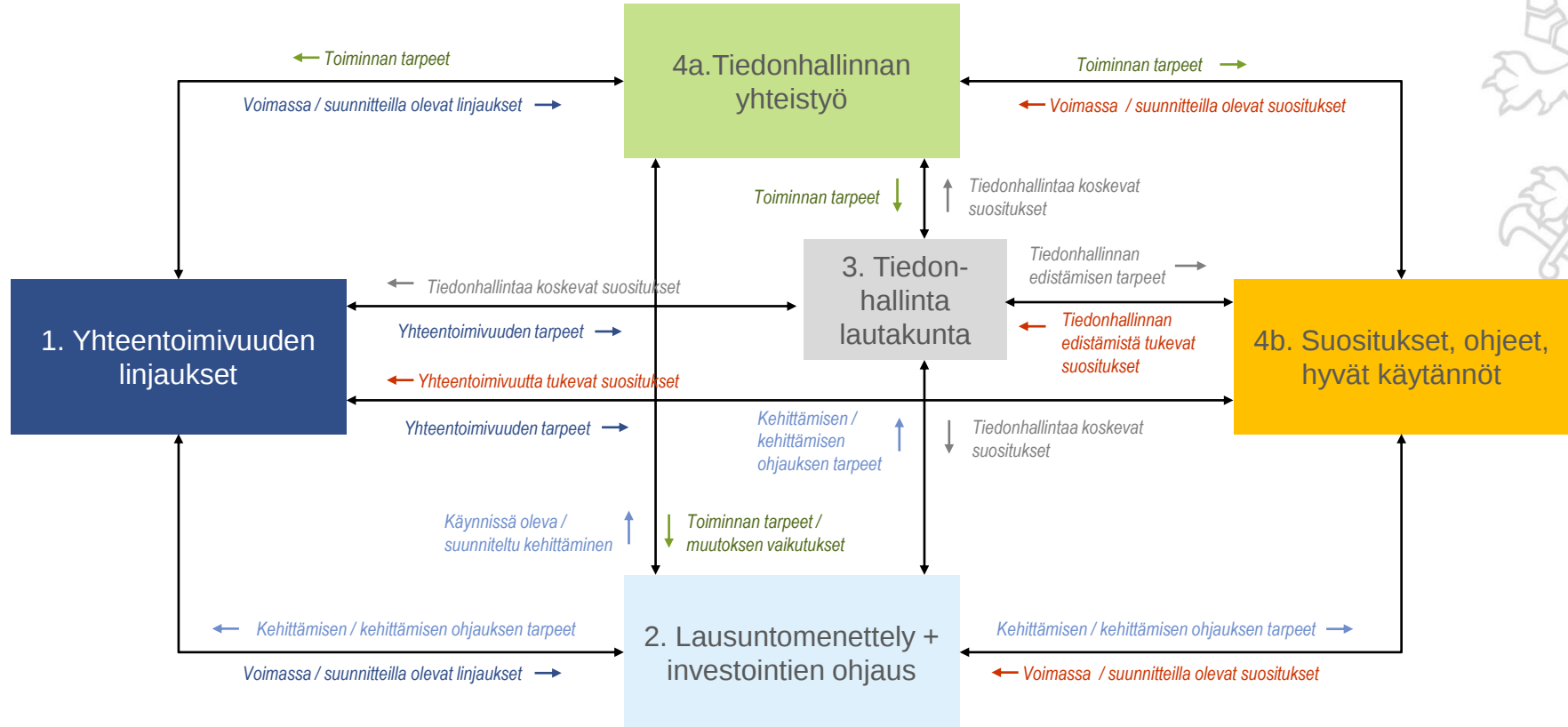

Vaiheet ja aikataulu

Nro	Tehtävä	2019												2020					
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	1	2	3	4	5	6
0	Valmistelun organisointi ja ohjaus																		
1.	Tiedonhallinnan yhteistyö																		
1.1.	Nykytilan kartoitus																		
1.2.	Uuden yhteistyön suunnittelu																		
1.3.	Uuden yhteistyön käyttöönoton suunnittelu																		
2.	Informaatio-ohjauksen suunnittelu																		
2.1.	Nykytilan kartoitus																		
2.2.	Uuden informaatio-ohjausmallin suunnittelu																		
2.3.	Uuden ohjausmallin käyttöönoton suunnittelu																		
2.4.	Painopistealueet seuraavien vuosien informaatiotarpeista																		
3.	Valmistelun päättäminen																		

Täytäntöönpanon valmistelukohteiden väliset suhteet / roolit

Työpajaosuus

Tiedonhallintalain tarkoitus (1 §)

- 1) varmistaa viranomaisten tietoaineistojen yhdenmukainen ja laadukas hallinta sekä tietoturvallinen käsittely julkisuusperiaatteen toteuttamiseksi
- 2) mahdollistaa viranomaisten tietoaineistojen turvallinen ja tehokas hyödyntäminen, jotta viranomainen voi hoitaa tehtävänsä ja tarjota palvelunsa hallinnon asiakkaille hyvää hallintoa noudattaen tuloksellisesti ja laadukkaasti;
- 3) edistää tietojärjestelmien ja tietovarantojen yhteentoimivuutta

Tiedonhallinnan yhteistyön järjestäminen

- Toimintaa on jatkossa tarkoitus kehittää enemmän toiminnan kehittämistä strategisesti ja ennakollisesti ohjaavaksi
- Säännöksessä ei sidottaisi sitä, miten yhteistyö järjestetään eikä myöskään sitä, voiko yhteistyöhön osallistua myös muita tahoja kuin säännöksessä nimenomaan mainitut viranomaiset, kuten Kansaneläkelaitos.
- Käytännössä toimintaa voidaan järjestää nykyisellä tavalla neuvottelukunnan tai muiden yhteistyöelimien avulla
 - säännös mahdollistaa vastaavan julkisen hallinnon tietohallinnon ohjaamista neuvoa-antavan neuvottelukunnan, työryhmän tai vastaavan yhteistyöelimen asettamisen
 - Edelleen tarkoituksenmukaista, että valtion viranomaisten ja kuntien viranomaisten sekä muiden julkisoikeudellisten yhteisöjen, kuten Kelan välinen yhteistyö on järjestetty VM:n yhteyteen
- Säännös mahdollistaa sen, että yhteistyöelimiä on useampia siten kuin asiakokonaisuuksien kannalta kulloinkin on tarpeellista

Tiedonhallinnan yhteistyön järjestäminen

Yhteistyössä:

- edistetään julkisen hallinnon toimintatapojen ja palveluiden tuotantotapojen kehittämistä tieto- ja viestintätekniikkaa hyödyntämällä
- seurataan:
 - julkisen hallinnon digitalisaation ja tietohallinnon yleistä kehitystä
 - julkisen hallinnon tehtäviin, palvelu- ja hallintorakenteisiin sekä tietojärjestelmiin suunniteltujen muutosten vaikutuksia tiedonhallinnan tai tieto- ja viestintätekniisten palvelujen tuottamisen näkökulmasta.

➔ tarkoituksena parantaa laajakantoisten uudistusten vaikutusten arviointia kaikkien julkisen hallinnon sektoreiden näkökulmasta uudistusten valmisteluvaiheessa
- käsitellään julkisen hallinnon toimintaan vaikuttavia periaatteellisesti tärkeitä ja laajakantoisia julkisen hallinnon toimintaan, tiedonhallintaan ja tietojärjestelmiin liittyviä kehittämisprojekteja, lainsäädäntöhankkeita sekä rakenteellisia uudistuksia

➔ Neuvottelukunta muodostaisi näistä käsityksen ja saattaisi se projekteista, hankkeista ja uudistuksista vastaavien tietoon
- neuvottelukunta/yhteistyöelin ei kuitenkaan antaisi julkisen hallinnon tietohallinnon suosituksia (JHS), jotka koskevat tiedonhallintaa (tiedonhallintaa koskevia suosituksia antaa jatkossa tiedonhallintalautakunta)

Juhtan tehtävät 2019 eteenpäin

Juhta tiedonhallintalain tukemiseksi strategisempana tehtävänä

1. **käsittelee valmisteluvaiheessa** julkisen hallinnon digitaalisiin palveluihin ja tietohallintoon vaikuttavia **kehittämissuunnitelmia ja lainsäädäntöhankkeita**
2. **käsittelee** julkisen hallinnon digitaalisiin palveluihin ja tietohallintoon vaikuttavia **hallituksen esityksiä**
3. **käsittelee** tiedonhallintalain nojalla tehtäviä julkiseen hallinnon **tietovarantojen yhteentoimivuutta koskevia linjauksia** (hallinnon yhteiset sekä toimialakohaiset)
4. **tekee ehdotuksia** tiedonhallinnan, tieto- ja viestintätekniikan hyödyntämisen ja julkisen hallinnon tietohallinnon kehittämisen kannalta **tärkeistä tutkimus-, selvitys- ja kehittämishankkeista**
5. **seuraa** julkisen hallinnon ICT-toiminnan edistymistä ja kustannuskehitystä sekä vaikuttavuutta
6. **hyväksyy** informaatio-ohjauksen (mm. JHS) toimintasuunnitelmat ja arvioi toimintakertomukset

1. Käsittelee valmisteluvaiheessa julkisen hallinnon digitaalisiin palveluihin ja tietohallintoon vaikuttavia kehittämissuunnitelmia ja lainsäädäntöhankkeita
- **Kysymys: mitä suunnitelmia ja hankkeita, miksi, miten**

- Kaikkia, jotka koskevat eri viranomaisia esim. kuntia ja valtiota, vaikutukset laajoja
- Lainsäätäjän ”tarkastuslista”, liittyykö tämä esitys/hanke/laki digitalisaatioon taionko vaikutuksia tietohallintoon?
- Juhtan/yhteistyöelimen yhteys aktiivisemmin muihin neuvottelukuntiin, esim. tiedonhallintalautakunta ja Kuthanek -> tulisiko yhteistyöstä sopia myös muodollisesti?
- Juhtan/yhteistyöelimen vuorovaikutus poliittiseen päätökseen tekoon, esim. strateginen keskustelu hallituksen iltakoulussa.
- Yhteys myös muualle kuin julkiseen hallintoon -> esim. tutkimusyhteisöihin

1. vastaukset jatkuu - mitä suunnitelmia ja hankkeita, miksi, miten

- Hankkeen valmistelijan on selvitettävä:
 - onko asia sellainen, että sillä on kytkös julkisen hallinnon digitaalisiin palveluihin
 - minkä muiden hankkeiden kanssa on yhteys? -> muodostaisi portfolion, kokonaisuuden
 - mitä haluaa kysyä Juhtalta / yhteistyöelimeltä, mihin tarvitsee tukea
 - kuuluuko asia Juhtalle / yhteistyöelimelle / ”valmisteluryhmälle” / verkostolle
- Hallinnon rajat ylittävät suunnitelmat ja hankkeet
- Toimialakohtainen vai poikkihallinnollinen
- Kansalainen tai yritys julkisen hallinnon asiakkaana
- Hankkeet joiden muutoksilla on vaikutuksia muiden toimijoiden tiedonsaantiin
- Luvat ja valvonta –hanke
- Hallitusohjelman toimeenpanosuunnitelma
- TiHL 8.2 §:n vaikutusten arvioinnit (merkittävimmät)

2. Käsittelee julkisen hallinnon digitaalisiin palveluihin ja tietohallintoon vaikuttavia hallituksen esityksiä - mitä esityksiä, miksi, miten

- Lainsäädännön valmistelu:
 - onko laki oikea ratkaisu ongelman hoitamiseen -> mikä laki, yleis/erityis -sektori
 - lain tavoitteet ja keinot
 - vaikutusten arviointiin tukea digitaalisuuden /tietohallinnon näkökulmasta
- Tietohallinnon rooli/asema digitalisaatiossa
- Vaikuttavuus ja laatu
- Palvelu, joka koskee kansalaista - yhdenvertaisuus
- Digi-ilmiön vaikutus kansalaiseen 5-10 vuoden sisällä ja mitä tulisi tehdä
- Julkisen hallinnon rooli digitalisaatio –ilmiössä
- Käsittelee kokonaisuuksia - ilmiölähtöisesti
- Lakien toimeenpanon seuranta
- Kaari: valmisteluvaiheessa antaa syötettä sisältöön > seuraa etenemistä > HE-vaiheessa: käsittelee

Tehtävä 2

Pöytäkunnittain 15 min. keskustelua alla olevista kohdista ja ehdotusten/näkemysten kirjaukset post-it –lapuille. Ehdotusten/näkemysten purku fläppitauluilla.

- 4. tekee ehdotuksia** tiedonhallinnan, tieto- ja viestintätekniikan hyödyntämisen ja julkisen hallinnon tietohallinnon kehittämisen kannalta **tärkeistä tutkimus-, selvitys- ja kehittämishankkeista**

Kysymys: mistä asiasta/ilmiöstä tarvittaisiin lisää tutkimusta / selvitystä ja mistä näkökulmista

- 5. seuraa julkisen hallinnon ICT-toiminnan edistymistä ja kustannuskehitystä sekä vaikuttavuutta**

Kysymys: mitä halutaan seurata, minkä seuraaminen on realistista (minkä edistymistä, minkä kustannuskehitystä, minkä vaikuttavuus)

4. Tekee ehdotuksia tiedonhallinnan, tieto- ja viestintätekniikan hyödyntämisen ja julkisen hallinnon tietohallinnon kehittämisen kannalta tärkeitä tutkimus-, selvitys- ja kehittämishankkeista

– **Kysymys: mistä asiasta/ilmiöstä tarvittaisiin lisää tutkimusta / selvitystä ja mistä näkökulmista**

- Tekoäly ja tiedolla johtaminen (päätoksenteko varten)
- Uudet teknologiat -> käyttö , esim. kehittynyt analytiikka
- Tarvitaan tilannekuvaa
- Yhteentoimivuus alustan käyttö
- Digitaalinen turvallisuus
- Valittujen lainsäädäntöhankkeiden seuranta > vaikuttavuus
- Sähköisten palveluiden kehittyminen (saavutettavuus)
- Tietovirtaselvitys kansalaisen näkökulmasta
- Kestävyyssvajeen ratkaisu (potentiaali) digitalisaation keinoin
- Olemassa olevan tutkimuksen analyysi (mm. TEAS)
- Asiakaskokemus (palvelujen käyttäjät)
- Asiakkaisen odotukset palveluilta
- MyData: palvelujen tuottaminen toiselle organisaatiolle, esim. kunnat & monipaikkaisuus; mitä tietoa itse hallitaan, mitä on kunnassa, mitä perusrekistereissä... jne
- Hääräämisen hillitseminen

4. jatkuu...

- Perustietovarantojen (tietosisältö ja teknologiaratkaisut) laadun ja kunnon laaja tarkastelu ja toimenpideselvitys, miten pitäisi kehittää ja järjestää jatkossa (YTJ, osoitetieto, henkilö- ja yritystietojärjestelmät) – käytävä strateginen keskustelu kokonaisuudesta, halutaanko säilyttää keskitetty perustietovarantoratkaisu vai jokin muu vaihtoehto
- Sosiaaliturvan uudistus isona kokonaisuutena käsittelyyn
- Tiedon, tuotosten, selvitysten kiertotalous -> mitä jäi käyttöön ja mitä jatkohyödynnettävissä, mitä meni roskeen?
- Julkisen ja yksityisen yhteistyöhön liittyvät lainsäädäntö- ja muut esteet esille ja käsittelyyn

5. Seuraa julkisen hallinnon ICT-toiminnan edistymistä ja kustannuskehitystä sekä vaikuttavuutta - **Kysymys: mitä halutaan seurata, minkä seuraaminen on realistista (minkä edistymistä, minkä kustannuskehitystä, minkä vaikuttavuus)**

- Mitä vaikuttavuutta on saatu aikaan esim. sote-sektorin ICT-toiminnan kehittämällä ja panostuksilla (palvelut, terveys- ja hyvinvointi, kustannukset)
- Kuntien ja muun julkisen hallinnon hankkeiden vaikutukset -> menettely
- Investointien vaikutusten arviointi (jo tehdyt)
- Ilmastonmuutos
- Tiedonhallinnan lautakunnan toiminta
- Tilannekuva kehittämiseen: kansalaisiin / yrityksiin vaikuttavat
- Kannattavuus (kokonaisuutena)
- Toiminnallinen muutos – mitä?
- Asiointikokonaisuudet -> digitaalisuuden kehittyminen kunnissa
- Mitä vanhaa voisi hylätä, mitä ei tarvita? -> purkaminen ja lopettaminen on vaikeaa
- Muutosten kustannukset, esim. GDPR, saavutettavuusdirektiivissä jne.
- Kertakustannukset vs. ylläpito- / vaikuttavuus ja hyödyt
- Kokonaiskustannukset / vaikuttavuus ja hyödyt (ei vain ICT)

VALTIOVARAINMINISTERIÖ

N.N.

Nimike

Puh. nro:

Lisätieto: etunimi.sukunimi@vm.fi

www.vm.fi

Valtiovarainministeriön viestintä

vm-viestinta@vm.fi

Mediapalvelunumero (arkisin 8–16) 02955 30500

